

Drøftelserne sluttede med sammenfatningen af en almindelig udtalelse, i hvilken udvalget tog resultatet af det da netop stedfundne valg og den administrerende magts meddelelse om afholdelse af en konference vedrørende Zanzibars endelige opnåelse af uafhængighed til efterretning. Udvalget udtalte sit ønske om, at datoen for opnåelse af uafhængigheden blev fastsat tidligst muligt under hensyn til de derom af Zanzibars befolkning udtrykte ønsker.

Basutoland, Bechuanaland og Swaziland.

De tre britiske protektorater, Basutoland, Bechuanaland og Swaziland, er beliggende i det sydlige Afrika, i hovedsagen omgivet af områder under sydafrikansk herredømme, og administreres af det britiske koloniministerium repræsenteret af en britisk højkommisær¹⁾, som samtidig er britisk ambassadør i Den sydafrikanske Republik. Højkommisæren bistås af en central stab af embedsmænd og en kommissær for hvert af områderne. Der er også en fælles appelret for de tre områder. I alle tre områder anvendes det såkaldte indirekte styre, idet en stor del af den indre administration er overladt til de traditionelle afrikanske myndigheder, hvad der ved områdernes begyndende emancipation har givet anledning til visse friktioner.

1. Nogle oplysninger om de enkelte områder.

A. *Basutoland* har et areal på ca. 30.000 km² (svarende til Jylland) og udgør en enklave i den østlige del af Den sydafrikanske Republik. Området er bjergrigt. De vigtigste erhverv er kvægavl og agerbrug. Der findes ingen industri eller minedrift af betydning. Befolkningstallet har været stærkt stigende og udgjorde medio 1961 ca. 697.000. Området har således efter afrikanske forhold en ret stor befolkningstæthed. Der er kun ca. 2.000 europæere, idet ikke-afrikanere ikke har lov til at erhverve jord i området. Ca. 150.000 Basutoer er bosat uden for området, navnlig i Den

sydafrikanske Republik, hvor de hovedsagelig er beskæftiget i mineindustrien.

Basutoland blev i 1818 samlet af en lokal høvding. I 1868 kom området under britisk herredømme og blev administrativt knyttet til Kap-provinsen. På grund af uoverensstemmelser mellem de to områder overtog Storbritannien i 1884 selv administrationen af Basutoland.

Op til 1960 blev området styret efter et løst opbygget system, hvorunder den britiske administration arbejdede sammen med de traditionelle afrikanske myndigheder: Basutoernes øverste høvding (Paramount Chief) og et under ham stående hierarki af høvdinge og underhøvdinge. I 1903 blev der oprettet en rådgivende forsamling, The Basutoland Council, bestående af the Paramount Chief og andre repræsentanter for de traditionelle myndigheder, hvortil der senere kom et repræsentativt element. I 1955 gav denne forsamling udtryk for ønske om forfatningsmæssige fremskridt i området. Den britiske regering foreslog derefter forsamlingen at udarbejde forslag til en ny forfatningsmæssig ordning for Basutoland. Den nuværende forfatningsordning, som trådte i kraft i foråret 1960, fulgte stort set de af Basutoland Council udarbejdede forslag. Der blev oprettet et udøvende råd og et lovgivende råd (The Basutoland National Council), desuden anerkendtes the Paramount Chief's og de almindelige høvdinges særlige stilling.

Det lovgivende råd består af 80 medlemmer, som er fordelt således: 40 valgt af og blandt de folkevalgte distriktråds medlemmer, 22 høvdinge, 14 udpeget af højkommisæren efter indstilling fra the Paramount Chief samt fire udpegede repræsentanter for den britiske administration.

Blandt de emner, der er unddraget det lovgivende råds kompetence, kan nævnes udenrigs- og forsvarsanliggender og spørgsmål vedrørende områdets indre sikkerhed. Højkommisæren har absolut veto og the Paramount Chief opsættende veto over for rådets beslutninger.

De første valg til de lokale råd blev afholdt i 1960. Der deltog tre partier i valgene. Basutoland National Congress Party. Basutoland National Party og Marema

¹⁾ Områderne sammenfattes derfor ofte under betegnelsen the High Commission Territories.